Dommedagsscenariet

Den største fare ved atomvåben er ikke deres destruktive sprængkraft, men at de kan totallamme vores hyperkomplekse samfund

INTERNATIONALT
af Jeremy Rifkin

Pludselig synes verden grebet af bekymring over udsigten til et atombevæbnet Iran. Forhandlinger mellem Tyskland, Frankrig, Storbritannien og den iranske regering brød sammen, da Iran for to uger siden brød FN's forsegling af dets nukleare forsøgsanlæg i Natanz og genoptog sin kontroversielle forskning i uranberigelse. Præsident Bush advarer om, at et atombevæbnet Iran »vil udgøre en alvorlig trussel imod verdens sikkerhed,« og denne gang giver de europæiske regeringer ham ret.

Hvad er forklaringen på den store bekymring? Den er, at sikkerhedsmyndighederne i Europa, USA og andre lande har fået øjnene op for en helt ny trussel, som eksplosionen af blot ét enkelt atomsprænghovede kan indebære – en trussel, der stort set ikke været fremme i offentligheden indtil nu.

Når de tænker på en atombombeeksplosion, ser de fleste tilintetgørelsen af en eller anden storby i en paddehatssky for sig. Men i virkeligheden vil det mest katastrofale kernevåbenangreb være ét, hvor atombomben aldrig rammer et mål på jorden, men i stedet – forsætligt – bringes til eksplosion i den øvre atmosfære. Lad mig forklare nærmere.

I løbet af de sidste 20 år har verdens højt industrialiserede lande integreret deres fremskridt inden for chipsteknologi, telekommunikation, computerhard- og software i en tæt og kompleks elektronisk infrastruktur, der regulerer de mindste detaljer af vores hverdagsliv. Hvad ville der ske, hvis hver eneste computerchip, elektrisk relæ og kredsløb, der forbinder og regulerer vores komplicerede økonomiske matrice, brændte sammen over hele Nordamerika og Europa på samme tid? Er det umuligt at forestille sig dette? Lad os spole tiden tilbage til 1962.

Dette var året, da USA første gang sprængte en atombombe i den øvre atmosfære i Stillehavet, og chokeret måtte konstatere, hvordan gammastrålingen fra eksplosionen udløste en kraftig elektromagnetisk impuls, der skabte alvorlige forstyrrelser i elnet, radiostationer, telefoner og telekommunikation over 1.300 km væk på Hawaii. I Pentagon blev 'Elektromagnetisk Puls' (EMP) pludselig et skrækscenario, man talte om i de militære korridorer. Siden blev denne fare rykket ned på listen over de potentielle trusler, nationen og verden vurderes at stå overfor.

Ingen elektricitet

Dette ændrede sig brat efter 11/9-angrebene på World Trade Center og Pentagon. De militære strateger begyndte nu at indtænke i trusselsbilledet, hvad der kan ske, hvis en 'slyngelstat' eller et håndfuld terrorister bestykker et Scud-missil – de fås på det internationale marked for blot 100.000 dollars – med et nukleart sprænghoved og detonerer det i den øvre atmosfære over Nordamerika eller Europa. Resultatet vil blive katastrofalt.

En elektromagnetisk puls, der med lysets hast skyder ned på overfladen af Nordamerika eller Europa, vil kunne afbrænde en stor del hvis ikke alt elektrisk udstyr, herunder de gigantiske transformere, der udgør knudepunkterne i elnettet.

Prøv at forestille Dem. Ingen elektricitet og ingen nødstrøm, et udbrændt elnet over et helt kontinent. De elektriske kontakter, der kontrollerer vandforsyningen, er udbrændt: Ingen vand og ingen sanitet. De elektroniske chips og kredsløb i biler, busser, lastbiler og tog er udbrændte: Al trafik er stoppet. Ingen telefoner, intet tv, ingen radio – alt er udbrændt:

Fjernkommunkation er umuliggjort. De elektriske systemer, der styrer olie- og gasrørledninger er udbrændte: Energiforsyningen er afbrudt. Alle computere er udbrændt: Informations- og datastrømme er stoppet. Der er kun mad til få uger. Og ingen muligheder for at iværksætte og koordinere en redningsoperation, fordi hele samfundmaskineriet er sat totalt i stå.

Inden for få uger vil et sådant totallammet samfund gå op i alle limninger indefra. Massehungersnød vil udbryde, sygdomme vil sprede sig fra ophobet affald og sammenbrudte kloaksystemer. Vold vil blive epidemisk, og lov og orden bryde sammen, når enhver familie må slås for elementær overlevelse i en verden, der er blevet afsindig.

Er det usandsynligt? Ikke hvis man skal tro en detaljeret undersøgelsesrapport, som en amerikanske kongreskomité har udfærdiget om konsekvenserne af et elektromagnetisk puls-angreb imod USA.

Kommissionen betegner et EPM-angreb, som »fremtidens 11. september« og advarer om, at et totalkollaps i elnettet uundgåeligt vil få resten af infrastrukturen til at bryde sammen. Hele samfundet vil blive ført 100 år tilbage til tiden før elektricitetens udbredelse. Det skal anføres, at nogle af eksperterne, skønt de deler vurderingen af at et EMP-angreb vil blive katastrofalt, ikke tror, at hele elnettet vil blive ødelagt. Men faktum er, at ingen ved det.

Pointen er at forstå, at bagsiden af at opbygge en stadig tættere og mere kompleks elektronisk civilisation er, at hele systemet bliver langt mere sårbart over for nedbrud og kollaps i den helt store skala.

Selvfølgelig kunne vi prøve at forberede os på afværge sådanne trusler imod vort globale samfunds stadig større teknologiske kompleksitet. Det er i al fald det håb, vores politiske ledere og beslutningstagere fortsætter med at klynger sig til. Der tales om at opbygge nødgeneratorsystemer i særlige, afsikrede faciliteter, om at forstærke eludstyr og militært hardware og om at etablere et effektivt ballistisk missilforsvar imod EMP-angreb,

Problemet er, at mens kompleksiteten i vores high-tech infrastruktur er synlig, relativt stabil og gennemskuelig, så er truslerne i vidt omfang usynlige, ustabile og så foranderlige som deres bagmænds fantasi. Den eneste virkelige løsning på den tiltagende samfundskompleksitet, som den teknologiske udvikling medfører, er ikke teknisk, men psykologisk og social. Vi er nødt til at tage hul på en seriøs diskussion af, hvordan vi radikalt kan nyorientere den menneskelige bevidsthed i det 21. århundrede, så klodens folkeslag kan lære at leve sammen på en delt planet. Det vil kræve visioner, håb, indfølelse og tålmodighed – alt sammen noget menneskeheden lige nu ser ud til at være ved at løbe tør for.

Jeremy Rifkin er forfatter til talrige bøger om historiske omstillingsprocesser

Oversat af Niels Ivar Larsen